

30 september 2015 | nieuwsbericht

Een sprong in het diepe in Weststellingwerf

Atelier ZZ gaat de Toekomstvisie Weststellingwerf realiseren, een inventaris van wat kan, mag en moet in Friesland.

Noem het een nieuwe vorm van gebiedsonderzoek, een nieuwe methodiek die wordt toegepast in en op de gemeente Weststellingwerf in Zuid-Friesland. Er is geen – direct – probleem en een oplossing aandragen is ook niet de bedoeling. Krimp doet zich in en rond Wolvega (de hoofdkern) niet voor, ontgroening daarentegen wel. Daaronder worden wegtrekkende jongeren verstaan. Recreatie is van een bescheiden, niet opdringerig niveau, het natuurgebied betrekkelijk onbekend en onbetreden. Toch heeft Atelier ZZ (Zwarte Zwanen) van Architectuur Lokaal zijn oog laten vallen op deze gemeente, waarbij enkele ontwerpteam op pad gaan om het gebied te inventariseren en te analyseren. Daarna volgen in een paar sessies voorstellen en ontwerpscenario's die eind november aan de gemeente worden voorgelegd. Deze methodiek vloeit voort uit de Actieagenda Architectuur en Ruimtelijk Ontwerp, waarbij alvast wordt ingespeeld op de omgevingsvisie en de latere Omgevingswet. Weststellingwerf is naar Atelier ZZ gekomen met de vraag om nieuwe mogelijkheden voor de Structuurvisie te verkennen, omdat hun Structuurvisie in 2015 afloopt. Dit is het moment om allerlei factoren met elkaar in samenhang te brengen. Want de Omgevingsvisie is integraler en veelomvattender dan een structuurvisie. Meegewogen worden ingrediënten als het milieu, het sociale domein, de zorg, de jeugd, de participatie van de bevolking. Atelier ZZ richt zijn pijlen op drie thema's: de lokale economie, de voorzieningen en het buitengebied. Daar dwars doorheen spelen vraagstukken als duurzaamheid, energie en de ontwikkeling van het landschap.

In eerste instantie is de gemeente door Atelier ZZ in kaart gebracht. Hoe lopen de buslijnen, waar staan de dorpshuizen, waar de campings, waar de bedrijventerreinen? Opmerkelijk is volgens Vincent Kompier die het Atelier begeleidt, dat er meer eigen initiatief in de gemeente is dan je geneigd bent te denken. Dat varieert van het zelf organiseren en opzetten van een zendmast voor beter mobiel bereik tot het sociale treffen in de dorpshuizen. Een andere voorlopige conclusie is dat ruimtelijk onderzoek zowel lokale als internationale componenten omvat: wat in China geproduceerd wordt kan gevolgen hebben voor het bedrijfsleven in Weststellingwerf. En dan zijn er nog nieuwe vindingen die bijvoorbeeld het openbaar vervoer 'belagen'. De e-bike ontsluit de gemeente met zijn

26 dorpen veel beter en fijnmaziger dan een buurtbus. De gemeente Weststellingwerf is formeel geen opdrachtgever, de opgave is zelf door Atelier ZZ geformuleerd. Het kan dus zo zijn dat de resultaten uiteindelijk in een bureaula terecht komen, maar dat verwacht Atelier ZZ niet, gezien de reactie van de gemeente. Men is heel benieuwd hoe deze methodiek uitpakt.

Wethouder Trompetter: 'We rekenen erop dat Atelier ZZ samen met betrokkenen uit de gemeente op een verfrissende en interactieve manier de knelpunten en kansen van Weststellingwerf boven tafel weet te krijgen.' Ook wethouder Kloosterman is blij met deze pilot: 'Een belangrijk onderdeel van de totaalvisie van de gemeente betreft het sociaal maatschappelijke voorzieningenbeleid. We zijn heel geïnteresseerd naar en benieuwd wat er over dit onderwerp naar voren komt tijdens het ontwerpend onderzoek van Atelier ZZ.'

Atelier ZZ heeft ervaring opgedaan met het onderzoek in en naar de veenweidegebieden dat vorig jaar werd gepresenteerd op het congres Hitte in de Delta van Architectuur Lokaal. In het Groene Hart en in Friesland zijn nog redelijk ongerepte veenweidegebieden. Ze worden bedreigd door intensieve en grootschalige landbouw, en dat geldt zowel voor de condities van de weidevogelstand als het aanzien en karakter van het gebied. Weststellingwerf bestaat uit veenweiden, moerassen en houtwallen. Het heeft verzorgde dorpskernen waar de schaalvergroting in de landbouw nog niet is doorgedrongen.

Voor het Atelier Toekomstvisie Weststellingwerf gaan 12 jonge ontwerpers aan de slag om ideeën te ontwikkelen, problemen te analyseren, dilemma's aan te scherpen en mogelijkheden te onderzoeken. Kompier ziet vooral een taak weggelegd voor landschapsarchitecten en stedenbouwkundigen omdat zij beschikken over een lange termijn-visie. Het atelier wordt begeleid door Harm Wassink (UNStudio), Maïke van Stiphout (DS Landschapsarchitecten) en Boris Hocks (POSAD).

Het is geen politiek atelier benadrukt Kompier, het is uitdrukkelijk een proces waarbij vragen worden gesteld op allerlei vlak, die moeten leiden tot een basisdocument dat voor de gemeente gewicht heeft. Via talkshows met stakeholders worden de mogelijkheden en behoeften van Weststellingwerf in kaart gebracht. De aftrap wordt gedaan met enkele excursies in de tweede week van oktober. Daarna zal de gemeente in november als resultaat van Atelier ZZ een aantal toekomstscenario's aangeboden krijgen waarmee zij zelf aan de slag kunnen om een Omgevingsvisie samen te stellen.